

**REPUBLIKA E SHQIPËRISË
-AUTORITETI I KONKURENCËS-
KOMISIONI I KONKURENCËS**

V E N D I M

Nr. 372 Datë 04.09.2015

“Mbi

autorizimin e përqendrimit të realizuar nëpërmjet përfutimit të kontrollit nga Raiffeisen Leasing Sh.a të portofolit të qirasë financiare të Tirana Leasing Sh.a”

Komisioni i Konkurrencës, me përbërjen e:

- Lindita MILO (LATI) Kryetare
- Servete GRUDA Zv/Kryetare
- Eduard YPI Anëtar
- Koço BROKA Anëtar
- Iva ZAJMI Anëtare

Në mbledhjen e tij të datës 04.09.2015, me pjesëmarrjen e Znj. Lindita Milo (Lati), Znj. Servete Gruda, Z. Koço Broka dhe Z. Eduard Ypi, trajtoi çështjen me:

Objekt: Autorizimin e përqendrimit të realizuar nëpërmjet përfutimit të kontrollit nga Raiffeisen Leasing Sh.a të Portofolit të Qirasë Financiare të Tirana Leasing Sh.a.

Baza ligjore: Ligji nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës” i ndryshuar, neni 24, shkronja d, nenet, 10-12, dhe neni 16, në veçanti Kreu III “Përqendrimet e Ndërmarrjeve” nenet 53-64, Rregullorja “Për zbatimin e procedurave të përqendrimit të ndërmarrjeve”, Udhëzimi “Për formën e njoftimit të përqendrimit” dhe Formulari i Plotë “Për njoftimin e Përqendrimit”.

Komisioni i Konkurrencës, pas shqyrtimit të raportit mbi njoftimin e përqendrimit Raiffeisen Leasing Sh.a/Tirana Leasing Sh.a dhe relacionit të Sekretarit të Përgjithshëm,

V Ë R E N S E:

1. Transaksioni dhe përqendrimi

“Marrëveshja për shitjen dhe transferimin e portofolit të qirasë financiare” është nënshkruar ndërmjet palëve Raiffeisen Leasing Sh.a në cilësinë e Blerësit dhe Tirana Leasing Sh.a në cilësinë e Shitësit, më datë 24 Qershor 2015.

Paraprakisht Shitësi ka krijuar një portofol qiraje financiare të përbërë nga marrëveshje qiraje financiare për makina private, kamionë dhe autobusë, furgonë të vegjël dhe pajisje të rënda .

Sipas Marrëveshjes, Shitësi dëshiron t'i shesë, transferojë dhe çedojë të gjithë portofolin dhe Blerësi dëshiron të blejë, t'i transferohet dhe t'i çedohet ky portofol, në kushtet ku ky portofol përbën njëkohësisht edhe të gjithë aktivitetin financiar të Shitësit. Pas realizimit të kësaj marrëveshjeje Raiffeisen Leasing Sh.a. bëhet pronar i vetëm dhe i ligjshëm i portofolit të qirasë financiare me të gjitha të drejtat dhe detyrimet që lindin prej tij.

Operacioni i transferimit të portofolit të qirasë financiare, i cili përbën edhe të gjithë aktivitetin e Tirana Leasing Sh.a, tek Raiffeisen Leasing Sh.a, në formën e transferimit të aseteve përbën një përqendrim në bazë të nenit 10, pika 1, gërma b dhe nenit 10, pika 2 të Ligjit nr. 9121, datë 28.7.2003 "Për Mbrojtjen e Konkurrencës" i ndryshuar (këtu e në vijim Ligji).

2. Palët në transaksion

Raiffeisen Leasing Sh.a (Raiffeisen Leasing): në cilësinë e **Blerësit**, është një shoqëri e themeluar dhe që funksionon në bazë të legjislacionit bankar shqiptar me seli në adresën: Blv "Bajram Curri" ETC, kati 10, Tiranë. Shoqëria është liçencuar si subjekt financiar jo-banke nga Banka e Shqipërisë me liçencë nr.13, datë 15.07.2009 për të ushtruar veprimtarinë e qirasë financiare. Objekti i shoqërisë është: (i) ushtrimi i veprimtarisë së qirasë financiare, qiradhënia financiare e sendeve të luajtshme dhe pasurive të paluajtshme; (ii) blerja e sendeve me qëllim rishitjen e tyre; (iii) financimi ose kredidhënia në funksion të veprimtarisë së qirasë financiare; (iv) të gjitha veprimtaritë e tjera të biznesit të lidhura apo plotësuese, të cilat mund të jenë të nevojshme (duke përfshirë ndër të tjera, shërbime regjistrimi, ndërmjetësim në sigurime, menaxhim ndërtimesh dhe të infrastrukturave që lidhen me to për pasuri të paluajtshme ose kryerja e shërbimeve të tjera që lidhen me objektet e dhëna me qira financiare). Shoqëria ka të drejtën të themelojë filiale ose degë brenda vendit dhe të blejë pjesëmarrje në çfarëdo lloj mënyre ligjore në shoqëri të tjera tregtare, si dhe të realizojë projekte tregtare së bashku me subjekte të tjera tregtare.

Tirana Leasing Sh.a (Tirana Leasing): në cilësinë e **Shitësit** është një shoqëri e themeluar dhe që ushtron aktivitetin e saj në bazë të legjislacionit bankar të RSh-së, me seli në adresën: Rruga "Ibrahim Rugova" nr.1/1, Tiranë. Shoqëria është liçencuar nga Banka e Shqipërisë me Liçencë nr. 14, datë 11.12.2009 si subjekt financiar jo-bankë për të shtruar veprimtarinë e qirasë financiare. Objekti i veprimtarisë së shoqërisë është përfshirja dhe kryerja në Shqipëri dhe jashtë saj e të gjitha veprimtarive (transaksioneve) që janë të lejueshme konform ligjeve përkatëse dhe rregulloreve të autoriteteve përkatëse të rregullimit të veprimtarisë për liçensimin e subjekteve jo-banka. Aktiviteti është ushtrimi i qirasë financiare dhe për arritjen e këtij qëllimi shoqëria ka të drejtë të bashkëpunojë me persona juridikë ose fizikë ose cilëndo tjetër, brenda ose jashtë vendit.

3. Xhiro për vitin 2014.

- Xhiro totale në **tregun ndërkombëtar** është **XXX Lekë**.
 - Raiffeisen International Group: XXX Euro = XXX Lekë;
 - Piraeus Bank Group: XXX Euro = XXX Lekë

- Xhiro totale në **tregun e brendshëm** është **XXX Lekë**:

- Raiffeisen Bank Sh.a : XXX Lekë;
- Raiffeisen Leasing Sh.a XXX Lekë;
- Tirana Bank Sh.a : XXX Lekë;
- Tirana Leasing Sh.a: XXX Lekë.

Palët në transaksion plotësojnë kriteret e xhiros së përcaktuar në nenin 12, pika 1 të Ligjit.

4 Analiza e konkurrencës

4.1 Tregu përkatës

Referuar nenit 3, pika 7, të Ligjit, si edhe Udhëzimit Nr. 76, datë 07.04.2008 “Për përcaktimin e tregut përkatës”, përcaktimi “treg përkatës”, përfshin dy komponentë:

- i) tregu përkatës i produktit, dhe
- ii) tregu përkatës gjeografik.

Tregu përkatës i produktit: Referuar Udhëzuesit “Për përcaktimin e tregut përkatës”, si dhe sa më sipër, treg përkatës në analizën e përqendrimit të ndodhur është konsideruar ‘qiraja financiare/ leasing’.

Tregu përkatës gjeografik: Për analizimin e këtij rasti *treg përkatës gjeografik* do të konsiderohet territori i Republikës së Shqipërisë.

4.2 Struktura e Tregut

Portofoli i qirasë financiare ofrohet nga subjekte financiare banka dhe subjekte financiare jobanka.

Për vitin 2014, subjektet financiare jobanka kanë realizuar në tregun përkatës vlerën e 7 160 520 000 Lekë. Rezultati i subjekteve financiare jobanka përbën rreth 6.7% të rezultatit të sistemit bankar, gjë që tregon peshën e vogël që zënë këto subjekte në gjithë sistemin financiar në vendin tonë.

Përveç subjekteve financiare jobanka, aktivitetin e qirasë financiare për vitin 2014 e kanë ushtruar dhe 3 banka të nivelit të dytë, përkatësisht Banka e Parë e Investimeve, Credins Bank dhe Banka Societe Generale Albania¹.

Tabela 1. Pjesët e tregut të subjekteve financiare të cilat ushtrojnë aktivitetin e qirasë financiare për vitin 2014.

¹ Shkresa Nr. 334/8 Prot., dt 07.08.2015, Kthim përgjigje nga Banka e Shqipërisë.

Raiffeisen Leasing Sh.a. kryeson tregun me XX% të portofolit të qirasë financiare. Ky subjekt ndiqet nga Tirana Leasing e cila zë XX% të këtij portofoli. Në total, pjesa e kombinuar e tregut të këtyre dy subjekteve pas përqëndrimit arrin në XX%.

Indeksit i përqëndrimit HHI tregon se tregu i qirasë financiare është një treg shumë i përqëndruar. Para transaksionit ky tregues shënonte një vlerë prej HHI = 2648, ndërsa pas transaksionit me pjesën e re të kombinuar të palëve ky indeks shënon vlerën prej HHI= 4447 me një $\Delta = 1799$, duke treguar një rritje të ndjeshme të fuqisë së tregut të Blerësit pas realizimit të tij.

Pjesa e tregut më e madhe se 50%, në vetvete përbën një provë të ekzistencës së një pozicioni dominant në treg. Megjithatë për vlerësimin e efekteve që sjell në tregun përkatës rritja e fuqisë së tregut të Blerësit, sipas udhëzimit “Për vlerësimin e përqëndrimeve horizontale”, duhet të vlerësohet edhe reagimi i konkurrentëve më të vegjël të cilët veprojnë duke influencuar në kufizimin e ndjeshëm nëpërmjet aftësisë dhe nxitjes për të rritur ofertat e tyre².

Duke patur parasysh: përqëndrimin e produktit të qirasë financiare kryesisht tek mjetet e transportit për punë dhe personale – (të cilat zënë rreth 81% të qirasë financiare të dhënë ngasubjektet financiare jo bankare), si dhe; ekzistencën e një shkalle të lartë zëvendësueshmërie ndërmjet produkteve të ndërmarrjeve pjesëmarrëse në përqëndrim dhe atyre të ofruara nga aktorët e tjerë në këtë treg, atëherë Blerësi, pas realizimit të këtij transaksioni do të jetë i ndikuar nga ofertat e konkurrentëve të tij në tregun përkatës.

Në tregun e qirasë financiare operojnë edhe banka të nivelit të dytë – pjesë e grupeve bankare me një shtrirje rajonale dhe më gjerë, të cilat në kushtet kur tregu do të hasej me rritje të çmimeve nga ana e palëve pjesëmarrëse në përqëndrim, këto të fundit i kanë kapacitetet e mjaftueshme të rrisin ofertën e tyre nëse do të shihnin me leverdi zgjerimin e aktivitetit në këtë treg. Pra, këta konkurrentë do të rrisnin kështu presionin konkurrencial ndaj ndërmarrjes së përqëndruar.

Për shkak të kohëzgjatjes së shkurtër të kontratave të qirasë financiare, mund të thuhet se ky treg do të paraqitet sërish dinamik, pasi pjesa aktuale e kombinuar e tregut pas përqëndrimit do të jetë e përkohshme deri në përfundimin e kontratave aktuale me klientët.

4.3 Konkurrenca potenciale, barrierat në hyrje

Pavarsisht nivelit të lartë të përqëndrimit, tregu i qirasë financiare përbën një treg të hapur me një numër të konsiderueshëm lojtarësh potencialë³.

² Udhëzimi “Për vlerësimin e përqëndrimeve horizontale”, pika 10.

³ Shkresës Nr 334/10 Prot., datë 08.2015, të Bankës së Shqipërisë “Kthim përgjigje” të shkresës Nr 334/9 Prot. datë 10.08.2015.

Për vlerësimin e konkurrencës potenciale merren në konsideratë faktorë të tillë: si barrierat e hyrjes, reagimet e mundshme të ndërmarrjes më të madhe në treg dhe konkurrentëve të tjerë, si dhe risku dhe kosto e falimentimit.

Banka e Shqipërisë, bazuar në Ligjin 9662, datë 18.12.2006 “Për bankat në Republikën e Shqipërisë”, ka autoritetin për të liçensuar dhe mbikqyrur bankat, subjektet financiare jobanka (të pranishme në tregun e qirasë financiare), shoqëritë e kursim kreditit e unionet e tyre, zyrat e këmbimit valutor dhe zyrat e përfaqësimit. Liçensimi i subjekteve financiare jobanka bazohet në rregulloren ‘Për liçensimin dhe ushtrimin e veprimtarisë nga subjektet financiare jobanka’, miratuar me vendim nr. 01 datë 17.01.2013 të Këshillit të Mbikqyrës të Bankës së Shqipërisë. E drejta për fillimin e ushtrimit të veprimtarisë financiare lind vetëm pasi subjekti pajiset me liçensë ose merr miratimin përkatës nga Banka e Shqipërisë.

Referuar rregullores së sipërpërmendur shuma përkatëse e kapitalit fillestar minimal të kërkuar për t’u liçensuar si subjekt financiar jobankë për qiranë financiare është 20,000,000 (njëzet milionë) lekë. Liçensa është e pakufizuar në kohë, e patransferueshme dhe e patjetërsueshme.

Përsa i takon afatit kohor brenda të cilit një subjekt mund të pajiset me liçensë për të ushtruar veprimtarinë e qirasë financiare, Banka e Shqipërisë jep ose refuzon dhënien e liçensës si subjekt financiar jobankë, si institucion mikrokredie ose si institucion i parasë elektronike, brenda 2 (dy) muajve nga data e pranimit të kërkesës për liçensë.

Përsa më sipër, mund të thuhet se ky treg nuk ka pengesa të konsiderueshme në hyrje për subjektet e reja të cilat duan të hyjnë në këtë treg, subjekte financiare banka, subjekte financiare jo banka apo qoftë për kompanitë importuese të automjeteve të cilat duan të zgjerojnë aktivitetin e tyre dhe në këtë treg, në vendin tonë.

Ky transaksion nuk e vendos ndërmarrjen e përqendruar në një pozicion të tillë, i cili i jep mundësi asaj të vështirësojë zgjerimin e ndërmarrjeve më të vogla dhe konkurrentëve potencialë⁴, apo të kufizojë aftësinë e aktorëve të tjerë në treg për të konkurruar.

4.4 Fuqia kundërvepruese e aktorëve në treg

Sipas Bankës së Shqipërisë⁵, bankat që operojnë në vend, në kushtet e tepricës së fondeve likuide me kosto më të ulët, evolimit dhe zhvillimit të tregut po përfshihen gjithnjë e më shumë në këtë aktivitet. Nga ana tjetër, subjektet financiare jobanka do të duhet të përdorin avantazhet e tyre konkurruese si institucione specifiku të specializuara dhe të dedikuara në këtë aktivitet, apo lehtësitë rregullatore për të vijuar me zgjerimin e mëtejshëm të këtij aktiviteti.

Vetë tregu i qirasë financiare mund të cilësohet si një treg i vogël (me portofol me më pak se 8 mld lekë) dhe ende në zhvillim në vendin tonë sidomos për blerjen e automjeteve, dhe për makineritë e pajisjet e bizneseve. Referuar totalit të portofolit të

⁴ Referuar Bankës së Shqipërisë, Shkresa nr Prot.334/10, datë 08.2015, aktualisht në Republikën e Shqipërisë janë liçencuar për kryerjen e aktivitetit të qirasë financiare jo vetëm subjekte financiare jo banka, ekskluzivisht të përfshira në skemën e këtij aktiviteti por edhe të gjitha bankat tregtare të cilat operojnë në vend.

⁵ Shkresa Nr. 334/10 Prot., datë.18.08.2015

qirasë financiare dhe produkteve të ofruara në këtë treg mund të thuhet se blerësit janë të pakët në numër. Marrëdhënia ndërmjet qiradhënësit dhe qiramarrësit është e bazuar mbi bazën e një kontrate në të cilën janë përcaktuar elementë të rëndësishëm si pagesat dhe peridiociteti i tyre, kohëzgjatja, mbulimi i risqeve etj. Në këto kushte është e qartë, që si fuqia e qiradhënësit ashtu dhe ajo e qiramarrësit për të ndryshuar termat është e kufizuar nga përmbajtja e kontratës së lidhur mes tyre.

4.5 Përfitimet e konsumatorëve

Konsumatorët do të përfitojnë drejtëpërdrejtë apo tërthorazi nga ky transaksion. Rrjeti i zgjeruar i Raiffeisen Leasing sh.a. dhe kanalet e tij të shpërndarjes dhe promovimit do të përmirësojnë gamën dhe cilësinë e shërbimeve në lidhje me kontratat e qirasë financiare. Konsumatorët do të kenë mundësi të përfitojnë nga niveli i shërbimeve që ofron Raiffeisen Leasing sh.a. si kompani lider me eksperiencë të gjatë.

Gjatë analizës së efekteve të këtij këtij transaksioni në tregun përkatës është marrë në konsideratë edhe ndikimi në stabilitetin financiar të këtij përqëndrimi. Për këtë arsye i jemi referuar edhe Grupit Këshillimor të Stabilitetit Financiar⁶, sipas të cilit, ecuria dhe qëndrueshmëria financiare e bankave shqiptare me kapital grek është vendosur në fokus të veprimtarisë mbikqyrëse të Bankës së Shqipërisë. Fuqizimi i rezervave të likuiditetit dhe ulja e mëtejshme e peshës së bankave shqiptare me kapital grek në tregun shqiptar janë pjesë e strategjisë mbikqyrëse. Në vijim, mundësia e shitjes së një pjese të aseteve të këtyre bankave tek operatorët e tjerë të tregut financiar me kapital jo grek është vlerësuar si një instrument praktik që i shërben kësaj strategjie. Në fakt, vlerësohet që realizimi i shpejtë i këtij transaksioni është i rëndësishëm për ruajtjen e vlerës së aseteve që tregtohen, për qëndrueshmërinë e treguesve financiare të palëve dhe në përgjithësi për mirëfunksionimin e tregut.

Banka e Shqipërisë vlerëson që përthithja e mundshme e Tirana Leasing sh.a nga Raiffeisen Leasing sh.a nuk do të ndikonte ndjeshëm konkurrencën në tregun e qiradhënies financiare si në aspektin e klientëve të synuar ashtu edhe në llojin e portofolit të qiradhënies të subjekteve pjesëmarrëse⁷.

Për sa më sipër, pavarësisht se transaksioni objekt shqyrtimi sjell rritje të nivelit të përqëndrimit të Blerësit në tregun përkatës, analiza e konkurrencës tregon që ky transaksion nuk shfaq shenja të kufizimit të konkurrencës në tregun përkatës.

PËR KËTO ARSYE

Komisioni i Konkurrencës, në bazë të nenit 24, shkronja d, dhe nenit 56 pika 1, të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës” (i ndryshuar):

VENDOSI:

⁶ Njoftimi për shtyp i GKSF, datë 07.07.2015,

⁷ Sipas shkresës nr 334/10 prot., datë 18.08.2015, Banka e Shqipërisë

1. Të autorizojë përqendrimin e realizuar nëpërmjet përfimit të kontrollit nga Raiffeisen Leasing Sh.a të Portofolit të Qirasë Financiare të Tirana Leasing Sh.a.
2. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për njoftimin e palëve dhe dërgimin e vendimit pasi të bëhen pagesat që parashikon rregullorja “Për caktimin e shpenzimeve për ndjekjen e procedurave pranë Autoritetit të Konkurrencës”.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS

Servete GRUDA
 (_____)
Zv. Kryetare

Koço BROKA
 (_____)
Anëtar

Iva ZAJMI
 (_____)
Anëtar

Eduard YPI
 (_____)
Anëtar

Lindita MILO (LATI)

K R Y E T A R E